

23. února 2023

ZÁKON O SPRÁVĚ VOLEB

Návrh zákona o správě voleb a s ním spojená modernizace volebního procesu přináší řadu otázek. Odpovídáme na ty nejčastější z nich. Návrh zákona nyní čeká projednání Poslaneckou sněmovnou a Senátem, a může tedy ještě doznat podstatných změn.

1) Proč bude pevně daný termín voleb do zastupitelstev obcí, krajů a do Senátu?

Důvodem je, že se termíny pro tyto volby nyní kvůli nastaveným lhůtám posouvají stále blíže k letním měsícům. A nikdo přece nechce, aby se volby konaly o prázdninách. Termín teď bude zafixován na první celý týden v říjnu.

2) Co konkrétně pro voliče znamená změna ve stálejším vymezení senátních volebních obvodů?

Dříve platilo, že se kvůli přesunům obyvatel pravidelně proměňovaly senátní obvody. Docházelo k případům, že někdo neměl několik volebních období možnost volit, nebo naopak volil častěji, aniž by změnil místo trvalého pobytu. Nově půjde provést změny, pokud to bude potřeba, jen jednou za 12 let.

3) Jak si mám představit zjednodušení hlasovacích lístků pro volbu prezidenta a do Senátu?

Jednoduše tak, že všichni kandidáti budou uvedeni na jednom lístku a volič vyznačí svou volbu tím, že zakřížkuje kandidáta ve čtverečku před jeho jménem. Důvody této změny jsou jak ekonomické, tak ekologické. Vše bude navíc přehlednější než současné listování sadou lístků.

4) Má být vytvořen takzvaný informační systém správy voleb. Co přinese voličům?

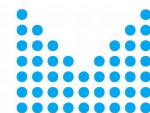
Systém například umožní vést jednotný seznam voličů, který nahradí dnešních cca 6500 „stálých seznamů voličů“. Tím se zjednoduší získání voličského průkazu. Nebo také třeba umožní elektronický podpis petice na podporu kandidatury. Dále si voliči prostřednictvím systému budou moci změnit příslušnost k volebnímu okrsku, což bude alternativa k voličskému průkazu v situaci, kdy bude volič znát dopředu místo, kde se bude v době hlasování nacházet.

5) Zavádí zákon o správě voleb korespondenční hlasování pro Čechy v zahraničí?

V legislativním procesu už je návrh zákona, který s korespondenčním hlasováním počítá. Ministerstvo vnitra s tímto návrhem souhlasí a podporuje ho.

6) Jaký je minimální počet členů komise v místnosti? Budou se moci prostrídat? Nebudou unaveni?

Okřsková volební komise tvoří celek. Minimální počet členů je dán zákonem, liší se dle velikosti okrsku. Členům je již dnes umožněna 2hodinová nepřítomnost, během které si mohou odpočinout.

7) V čem konkrétně bude jednodušší získání voličského průkazu?

Dnes je nutné žádat o voličský průkaz přímo na úřadu podle místa trvalého pobytu. Nově bude možné požádat online, písemně nebo osobně u kteréhokoli obecního nebo zastupitelského úřadu. Voliči si tak budou moci dojít pro voličský průkaz na nejbližší obecní úřad, což významně sníží potřebu voličské průkazy zasílat.

8) Nezhorší se kvůli dlouhé době hlasování podmínky pro výkon práce volební komise?

Jednodenní hlasování bude náročnější. Díky například přestávkám však půjde zajistit, aby to komise zvládaly. A vzhledem k tomu, že volby už nebudou probíhat v sobotu, je naopak dost možné, že práce v komisi bude atraktivnější, neboť členové budou mít celý volný víkend.

9) Nezvýší se kvůli časové náročnosti chybovost při sčítání hlasů?

Zkušenosti ze zahraničí neukazují, že by kvůli jednodennímu hlasování docházelo k větší chybovosti. Koneckonců, i u nás se občas už nyní konají volby v jednom dni, například nové volby při poklesu členů zastupitelstva. Žádné problémy přitom nezaznamenáváme.

10) Řada volebních místností je ve školách, to bude muset být vyhlášené ředitelské volno?

Ředitelé škol budou moci kvůli volbám vyhlásit volný den. Žáci budou moci jít rovněž třeba na exkurzi, výlet nebo do divadla. K tomu ostatně dochází často i v dnešní době, kdy se volební místnosti otevírají v pátek ve 14 hodin.

11) Proč se má volit zrovna v pátek? Nebyl by lepší jiný den?

Pátek se jevil jako nejvhodnější den, protože voliči stihnou odvolit před odjezdem na víkend a také členové komisí budou mít celý víkend pro sebe. Je nám ale jasné, že to je věc, která bude v Parlamentu podrobena široké diskusi a rozhodnutí bude nakonec na dohodě Poslanecké sněmovny a Senátu.

12) Proč chcete měnit dvoudenní volby na jednodenní, když to doteď fungovalo?

Jsme raritou v Evropě a jako jediný stát máme dvoudenní hlasování. Výhodou jednodenních voleb je, že se předejde spekulacím, co se může dít v noci ve volebních místnostech. Navíc se ušetří část nákladů, např. na nájemném nebo na nákladech policie v souvislosti s monitoringem u volebních místností.

13) Jak budou moci volit lidé, kteří pracují 24 hod. v kuse? Například hasiči nebo zdravotníci?

Situace půjde řešit volbou s voličským průkazem v nejbližší volební místnosti od místa, kde směnu vykonávají. Výkon zaměstnání v 24hodinovém směnném provozu lze navíc považovat za důvod, proč je možné požádat o hlasování do přenosné volební schránky.

14) Jak budou moci volit třeba řidiči kamionu, kteří se domů vrací až v pátek v pozdních večerních hodinách?

Nejjednodušší je volit na voličský průkaz v místnosti, kam to budou mít nejbližší. Taková volební místnost může být třeba hned za českými hranicemi, případně může být i v zahraničí.